

S z ú c s József

Hungarológia Magyarországon

/A Nemzetközi Előkészítő Intézetben folyó irodalmi oktatás és nevelés kérdései/

Ez a cikk a Nemzetközi Előkészítő Intézetben folyó irodalmi oktatás és nevelés kérdéseivel foglalkozik. Azokat a területeket, eljárásokat és módszereket vizsgálja, amelyek elősegítik a hazánkba 5-7 évre érkezett külföldi egyetemi hallgatók kulturális nevelését.

A sokoldalú személyiségfejlesztés egyik módja a hallgatók permanens önművelésre nevelése. Az önművelés elképzelhetetlen az olvasási szokás kialakítása nélkül. Ez az olvasóvá nevelés (tudományos és szépirodalom) a nézővé (televízió, film, színház) és hallgatóvá (előadás, rádió) nevelés hármas egységét jelenti. A nyelvoktatási céllal működő intézetek az olvasóvá nevelést az említett hármas egység csaknem egyidejű alkalmazásával valósíthatják meg, hiszen lehet olvasni arról, amit megnézünk vagy megnéztünk. A cél az, hogy a pedagógus a tömegkommunikációs eszközökkel (sajtó, könyvek, rádió, televízió, film, színház) olyan érdeklődést tudjon kiváltani a hallgatóban, amely a nyelvtanulási nehézségek leküzdésére serkenti, olvasásra inspirál, a művészetek (irodalom, film, színház, festészet, zene) szeretetére nevel.

A NEI-be érkezett hallgatók olvasás iránti érdeklődését a nyelvoktatás kezdésének idejére lehetetlen megállapítani a szórványos érkezés s a nyelvi nehézségek miatt; néhány heti megfigyelés után azonban megállapítható, kik olvasnak rendszeresen. A felmérés után, figyelembe véve a hallgatók érdeklődési körét, ki kell alakítanunk az olvasás igényét, ha pedig megvan, lehetőséget is kell nyújtanunk az olvasásra. Az első szemeszter idején a fő súlyt a hallgatótól ismert nyelven való olvasási szokás kialakítására kell helyezni. Ezt úgy kell irányítanunk, hogy a Magyarországról szerzett ismeretek bővítését szolgálja. kedvet ébresszen

magyar nyelven történő ismeretszerzésre, az olvasásra, beleértve a szépirodalmat is.

(Déri Miklósné a külföldi hallgatók olvasási szokásait vizsgálva megállapította, hogy a magyar vonatkozású könyvek közül a legtöbben szépirodalmat olvasnak /20.sz. táblázat/. Az irodalom iránti érdeklődés megelőzi a történelem, a politikai és az egyéb tárgyú könyvek iránti érdeklődést.)¹

A h a l l g a t ó k i d e g e n n y e l v ű o l v a s ó v á n e v e l é s e

1. Hazánkba érkezésük után, az első hetekben ajánlatos elvinni a hallgatókat idegen nyelvű könyvtárba. A Gorkij Könyvtárban a hallgatók örömmel ismerik fel országuk egy-egy napilapját, folyóiratát és az ott kiadott könyveket, közöttük azokat is, amelyeket már otthon olvastak. Miután beiratkozhatnak a könyvtárba, semmi akadálya nincs annak, hogy szabad idejükben könyvtárba járjanak. A tanár ennek feltételeit egyetlen látogatással, a könyvtár és állományának megtekintésével meg tudja teremteni.

2. Évről évre elemi tájékoztatást nyújtunk hallgatóinknak Magyarországról anya- vagy közvetítő nyelven. A földrajzi, gazdasági és történelmi jellegű tájékoztatásokon kulturális életünkkel kapcsolatban elhangzanak nagy költőink és íróink nevei, megemlítve a társadalmi mozgalmakban, forradalmakban betöltött szerepüket.

3. A NEI könyvtára már jelentős mennyiségű fordított anyaggal rendelkezik. A "Mérfüldkő" című, több nyelven kiadott antológia ajánlható a magyar próza iránt érdeklődők számára. A költészet kedvelői számára valószínű kincsesbánya az "Arion", amely több nyelvű, s egyben alkalmas a magyar eredeti művel való összehasonlításra is. Egyes írók teljes regényének fordításai is megtalálhatók és ajánlhatók a hallgatók számára. Rendszeresen megkapjuk a "Hungaria" c. képes lapot több nyelven, amely szintén tartalmaz irodalmi tájékoztatót, kulturális szemlét.

4. Magyarország tervszerű megismerését szolgálja az egyéves előkészítés alatt a budapesti városnézés az egy napos őszi kirándulás (általában Visegrád-Esztergom-Dobogókő útvonalon), és a tavaszi országjárás.

A h a l l g a t ó k m a g y a r n y e l v ű o l v a s ó v á n e v e l é s e

A bölcsész szakirányú csoportokon kívül a NEI-ben nincs irodalmi, irodalomtörténeti, irodalomestétikai és stilisztikai oktatás. A mérnök, orvos és egyéb szakirányú hallgatók irodalomszeretetre nevelése a nyelvtanár feladata. Az ő ilyen jellegű munkáját szervezsen egészítik ki az intézet kulturális megmozdulásai, versenyek (Szép magyar beszéd), pályázatok (fotó, vers, próza és rajz), a rendszeres diákothtoni filmvetítések stb.

A széles látókörű és jó szakember-személyiség felkészítése érdekében a művészetek, az irodalom iránti érdeklődést az egyik leghatásosabb motivációnak kell tekintenünk. Ez a mi viszonyaink között azt jelenti, hogy a magyar nyelvtudás szintjét magasra kell emelni tudományos és kulturális ismeretek befogadása végett. Erre annál is inkább szükség van, mert nyelvoktatásunk nem elég korszerű, nem elég differenciált pl. ebben a vonatkozásban, mert nincs sajtóóra és honismereti óra, mint más előkészítő intézetekben. Tapasztalataim szerint a következő eljárások igen jelentősen elősegítik Magyarország megismerését, az olvasóvá nevelést:

1. K i r á n d u l á s o k

A hallgatók irodalmi ismereteinek gyarapítását segítik a különböző kirándulásaink. Az első kirándulásokon közvetítő nyelvet is használunk még, de igyekszünk a hallgatók magyar nyelvi tudását is aktivizálni, használni. Bár az út iránya, a körülmények erősen befolyásolják, hogy mikor, melyik költőről, íróról tudunk szólni, a hallgatók számára mégis igen jelentős bevezetésként szolgál a kirándulás a hungarológiába, s egyben arra szoktat, hogy önállóan is tegyenek lépéseket országunk, kulturális értékeink megismerésére. A nyelvoktatás

szempontjából is fontos a kirándulás, különösen a hallás utáni megértés fejlesztésében; a látottak, hallottak arra készítetik őket, hogy aktivizálják szókincsüket, beszéljenek. A kirándulás után gyakran meglepően szép utleírások születnek, tehát a hallgatók íráskészsége is javul.

2. M ú z e u m o k, k i á l l í t á s o k

Hallgatóink csoportvezető tanáraikkal márciusban rendszeresen meglátogatják az 1948-as forradalom emlékéért őrző helyeket, épületeket és múzeumokat. Évről évre tapasztaljuk, hogy a kollektív látogatás után néhány hallgató máskor is elmegy a múzeumokba, különösen ha egy-egy kiállítás megnyitására is felhívjuk figyelmüket, gondoskodunk meghívóról.)

3. A z i n t é z e t i p á l y á z a t, a "S z é p m a g y a r b e s z é d" v e r s e n y é s a n é p d a l

A NEI-ben folyó művészeti, irodalmi neveléséhez tartozik az évről évre meghirdetett pályázat. A benyújtott mű lehet képzőművészeti (festmény, rajz, fotó stb.), illetve irodalmi alkotás. Az irodalmi pályázatra magyar vagy olyan nyelveken írt mű nyújtható be, amelyeken az intézetnek módjában áll a bírálatot elvégezni (angol, arab, bolgár, francia, német, orosz, spanyol, vietnami). Nagy tömegeket a pályázat ugyan egyetlen évben sem vonzott még eddig, de az intézeti élet kedves színfoltja, sikerélményhez juttatja a nyerteseket. A legtöbb versenyző anyanyelvén írt munkával szokott részt venni.

1968 óta rendszeresen rendezünk tanulmányi versenyeket. A "Szép magyar beszéd" versenyen az egyes tanulócsoportok igen változó számú résztvevővel "képviselik" magukat (1-5 fő). Az 1970/71. tanévben 14 fős mérnöki szakirányú csoportomból 13-an indultak, közülük hat került döntőbe, megszerezték az 1., 3., 4. és 5. helyezést. Az eredményt nem lehet kizárólagosan a májusig történő sikeres nyelvtanulásnak és a jó előadói képességnek tulajdonítani. A hallgatók személyes ismerete alapján megállapítható, hogy az irodalom iránti aktív

érdeklődés volt a fő mozgató erő. A verseny első helyezettje a tanév végére olyan magas nyelvi szintet ért el, hogy Tersánszky-Józsi Jenő: "K a k u k M a r c i" c. regényét eredetiben olvasta.

A verstanulásra inspirálásban egyik igen jelentős eszközünk a népdal. A népdaltanulást, a népdaléneklést mindig szívesen fogadják a hallgatók. Többszöri énekléssel, anélkül, hogy leckeként memorizálniuk kellene, egy tanévben 6-10 népdalt könnyen megtanulnak. A népdalénekléssel javul a hallgatók kiejtése, folyamatos beszédre szoknak (éneklés közben pl. nem lehet szavakat megismételni, dadogni stb.), megismerik verseink ritmusa. Azok a hallgatók, akik rendszeresen népdalokat énekelnek, természetesnek veszik a magyar verset, "a dal nélküli szöveget", szívesen szavalnak, nem rettentik vissza őket a verstanulás, szívesen vesznek részt a versenyen.

S z í n h á z , z e n e m ű v e k é s i r o -
d a l m i m ű s o r o k l á t o g a t á s á r a
n e v e l é s

Hallgatóink maguk is fejtenek ki kulturális tevékenységet: dallal, tánccal, jelenettel lépnek fel nemzeti estjeiken, vagy az intézeti ünnepeken. Működött már zenebarátok köre is intézetünkben (előadásorozat meghívott előadóval, hanglemezek hallgatása).

Az Intézet keretében szervezett látogatás (az Állami Nép Együttes műsorához, operába) önmagában is jelentős esemény, de hatását jelentősen növelni lehet, ha a nyelvtanár tartalmi ismertetésekkel, zenei bemutatóval felkészíti a hallgatókat, s alkalmat ad arra, hogy élményeiket szóban vagy írásban közöljék az előadás után. Célunk, hogy a színházlátogatás fejlessze a hallás utáni megértést, a beszéd- és íráskészséget, valamint a vitakészséget.

A színházlátogatásra, illetve a televízió színházi közvetítéseinek megnézésére való szoktatás egyik jó módszere a műsortájékoztatók elolvastatása a társalgási órán, amelyek sok hasznos információt közölnek. a színház nevét, címét, a darab szerzőjét, a szereplőket, a

rendező nevét, ismertetik a mű cselekményét, az előadás idejét stb. Jó szervező munkával megvalósítható, hogy egyetlen páros óra alatt 12-14 hallgató esetében egy-egy színház szinte egész repertoárjával megismerkedjenek. A műsorfüzet feldolgozása nagy mértékben fokozza a hallgatók érdeklődését.

Az irodalmi nevelés egyik igen hatásos formája az irodalmi műsorok látogatása. A hallgatók egész életre szóló élményt szerezhetnek egy-egy műsoron, amely felkelti és ápolja az irodalom iránti érdeklődésüket.

A sajtóbírálat szintén felhasználható az irodalmi műsorok látogatása alatt szerzett ismeretek és élmények elmélyítéséhez. Helyreigazítja, kiegészíti a hallgatók ismereteit, s egyben mintát is ad arra, hogyan lehet magyarul írni, illetve beszélni egy irodalmi műsorról.

A budapesti Irodalmi Színpad műsorából érdeklődéssel hallgatták diákjaink a "H e j, c i g á n y o k" c. zenés játékot, amely a cigánykérdés megbeszéléséhez nagyon jó anyagul szolgált.

K í s é r l e t e k a z i r o d a l o m o k t a t á s a k ö r é b ől

(dramatizálás, antológia és jegyzet, tanulmány)

1. A m e s e é s a d r a m a t i z á l á s

Meséket valamilyen céllal évről évre felhasználunk az oktatásban, hol csak megértetési szempontból, hol tartalom elmondatására, hol a hallás utáni megértést kívánjuk fejleszteni, illetve ellenőrizni velük, s természetesen vonzó, érdekes tartalmukkal, szép fordulataikkal esztétikai élményt is nyújtanak.

A magyar nyelv oktatásában a hallgatók maximális aktivitása biztosítható pl. népmese-dramatizálással. Az Illyés Gyula gyűjtésében közölt "A s z a m á r r á v á l t o z o t t b a r á t" c. mesét a szokásos feldolgozás után (olvasás, megértés, kérdés-felelet, tartalomelmondás stb.) dramatizáltuk; minden hallgató tulajdonképpen színdarabbá formálta a mesét.

Ezt a műveletet valamennyi hallgató elvégezte, ami jelentősen igénybe vette a hallgatók szerkesztési és fogalmazási képességét. Végül egységes drámai szöveget kellett kialakítanunk, hogy előadható legyen. A meglehetősen antiklerikális jellegű mese előadva még hatásosabb, a hallgatók beszédgátlása pedig a már jólismert anyag és a szituáció miatt minimálisra csökken, s a narrátor, illetve a sűgő segítségével és a tanár személyes irányításával sikeresen játszható.

A magyar metodikai szakirodalom igen jelentős szerepet szán a dramatizálásnak az idegen nyelvek oktatásában. "Különösen anekdoták, rövid történetek, mesék alkalmasak dramatizálásra" - írja Tálasi Istvánné.² Az említett mese feldolgozása bizonyította ezt, valamint azt is, hogy ilyen eljárásokat használni lehet a magyar mint idegen nyelv oktatásában is annak ellenére, hogy előfordul néhány szükségtelen szó a szövegben. Munkánkban jelentősebb helyet kellene elfoglalnia a dramatizálásnak: "Nem a jelentés feltárásának, hanem a már feldolgozott anyag átélésének, szemléltetésének szemléltetési módja a dramatizálás, az inszcenálás. A dramatizáláshoz már a tanuló szemlélteti auditív-orális-vizuális-motorikus módon az előzetesen feldolgozott anyagot".³

A Nemzetközi Előkészítő Intézetben az irodalomoktatás érdekében az 1964/65-ös tanévben E g y c s e p p m a g y a r líra címen orvos és bölcsész szakirányú hallgatók számára jegyzetet és szöveggyűjteményt állítottam össze. A jegyzet párbeszédben adott képet a magyar líráról, lírikusokról általában, s a bevezető általánosan áttekintést is párbeszéd formájában adtam, hogy könnyebb, érthetőbb legyen az anyag.

Sajnos, bár tanítására sor került a csoportjaimban, az Intézet akkori problémái és a szaknyelvi oktatás előtérébe kerülése miatt kéziratban maradt, s csak nagyobb ünnepek alkalmával került sor egy-egy vers és költője bemutatására.

Az irodalomtanításban, illetve az irodalom szeretetére nevelésben jelentős lépés történt 1973-ban. Dr. Bé-

res János és Somos Béla olyan szöveggyűjteményt állítottak össze, amelyben egyéb szövegek mellett helyet kapott 8 mese és 8 vers is. A szöveggyűjtemény összeállítói igen szerény célt kívántak elérni a közölt versekkel: "Egy-egy versnek a bemutatásával és költőjének említésével azt akarjuk elérni, hogy diákjaink magyarországi tanulmányaik során Petőfi Sándor, József Attila, Kosztolányi Dezső nevével ne csak mint utca, hanem mint költő nevével is találkozzanak."⁴

A tanulmány szerepe az irodalom megismerésében és a film nézésére az oktatásban

A magyar nyelvtanárnak nem csak az a feladata, hogy szórakoztató filmek megnézésére szoktassa a hallgatókat, hanem az is, hogy igényesebb alkotásokat is megnézzenek és értékelni tudjanak. Az úgynevezett művészi filmeket ajánlatos körültekintőbben megismertetni megtekintésük előtt. Tanulmányt is lehet olvastatni. Az ilyen társalgási óra célja lehet tanulmányolvasásra szoktatás is, a tanulmány lényegének megragadtatása, a hallgatók jegyzetelési képességének fejlesztése.

1971. január 29-én pl. hallgatóim Abe Kobo "A homok asszonya" c. regényének filmváltozatával ismerkedtek meg. A tanulmány a regényhez írt előszó, amelyet a Toldi mozi külön is megjelentetett.

A feldolgozás módjánál tekintettel voltam arra, hogy a II. szemeszter elején került sor. Így előre a táblára írtam 8 kérdést. A feladat az volt, hogy a hallgatók a szövegben, - mindenki kapott szöveget, - találják meg a választ, fogalmazzák meg lehetőleg saját szókincsükkkel, és írják le.

Az írásbeli munka után elegendő volt összeolvasni vagy a válaszok alapján elmondani, amit az íróról és a regény cselekményéről megtudtunk, sőt a szöveg alkalmat nyújtott arra is, hogy a cinizmusról is vitatkozzunk. A film megtekintése után már a sajtóban megjelent méltatás, annak ellenére, hogy új szavakat tartalmazott, a közepes hallgató számára is érdekes, tanulságos volt. Az ilyen

jellegű tanulmányfeldolgozás alkalmat ad az esztétikai nevelésre, nyelvoktatási szempontból pedig nagyon jó eszköze a szövegértés és a hallás utáni megértés fejlesztésének. Bő és érdekes anyagot nyújt íráshoz, fogalmazáshoz, s mind dialógus, mind monológus típusu beszédgyakorlásra kiválóan alkalmas; a hallgatók szókinccse rohamosan gyarapodik, beszédük színesebbé, érdekesebbé és választékosabbá válik.

Az olvasóvá, műélvezővé nevelés számos eljárását lehetetlen kifejteni. Hasznos eljárás pl. a tanteremben olvasó sarkot kialakítani, ahol napilapok, képeslapok, műsorfüzetek, tájékoztatók olvashatók.

Az 1972-73-as tanévben először hoztuk létre a hallgatókkal együtt szerkesztett heti, illetve havi "L á - t ó h a t á r "-t. A hallgatók mindig találtak számukra érdekes információt, politikáról, irodalomról a legújabbban vetített filmekről stb. szóló cikket. (Nagy előnye, az ilyen, jórészt sajtócikkek kivágásából álló szemlének, hogy később is felhasználható; pl. ha valamelyik hallgató a premier után néz meg egy filmet, elolvashatja a film premierje idején írt kritikát.)

F i l m - é s t e l e v í z i ó n é z é s r e ,
v a l a m i n t r á d i ó h a l l g a t á s r a s z o k -
t a t á s n é h á n y e l j á r á s a

A kudarcok megelőzése céljából ajánlatos a filmnézésre szoktatást nem csak a véletlenre, az egyéni érdeklődésre, kitartásra bízni.

A minél gazdagabb passzív szókinccs mellett a szövegértés viszonylag magas színvonala szükséges a film és a televízió nézéséhez, a rádió hallgatásához. Ennek kifejlesztéséhez általában nem elegendő a tankönyvvel és a nyelvi laboratóriumban végzett munka, viszont a rádió híreinek, majd az általános érdeklődésre számot tartó természettudományos és irodalmi előadásainak meghallgatása magnetofon felhasználásával könnyen megvalósítható. A felvételek időtartama 2-3 perctől 25-30 percig is terjedhet attól függően, hányszor szükséges a lejátszást megismételni. Háromnál több ismétlés nem ajánlatos,

mert csökken a figyelem koncentrációja. Az eljárás alkalmazásával a hallgatók passzív szókinccse rohamosan megnövekszik, gyorsul a hallás utáni megértés képessége, tudatosabb rádióhallgatóvá, televízió- és filmnézővé, valamint múzeumlátogatóvá válnak, és az ezzel foglalkozó kritikákkal is szívesen foglalkoznak.

I d e g e n f e l i r a t ú d i a f i l m e k
h a s z n á l a t a a z e s z t é t i k a i n e v e l
l é s b e n

Több éves tapasztalataim szerint a hallgatókat egy-egy csoporton belül mindig különösen érdekli egymás kulturája, irodalma, művészete, technikája, történelme stb. Ezt a motivációt ajánlatos a nyelvtanulás szolgáltatába állítani. Többnyelvű csoportban szinte hagyománnyá vált szokás, hogy képek, albumok felhasználásával a hallgatók magyarul bemutatják egymásnak országukat, és elénekelnek egy-egy népdalt, s a legjellemzőbb táncukat is bemutatják.

Az egymás iránti érdeklődés kiépítésének sokkal magasabb fokát lehet elérni diafilmek segítségével. Ha magyar nyelvűek nem is állnak rendelkezésünkre, de van valamilyen más feliratú diafilmünk, melynek nyelve egyezik a csoportban tanuló hallgatók nyelvével. A szovjet hallgatók például sokkal bővebb és mélyebb ismeretekkel rendelkeznek, mint amennyit egy-egy diafilm nyújt. Irodalmi ismereteiknek magyar nyelvű tolmácsolása vagy diafilm esetében annak fordítása örömet okoz nekik, sikerélményben részesíthető valamennyi, az adott nyelvet ismerő hallgató.

A d i a f i l m e k s z e r e p e a h a n g o s
f i l m n é z é s é r e s z o k t a t á s b a n

A filmnézésre szoktatás egyik sajátos formája a magyar mint idegennyelv-oktatásban az az eljárás, hogy diafilmmel segítjük elő a film megértését. A Magyar Diafilm Vállalatnak több olyan filmje van, amelyek a hangosfilm alapján készültek, a képek tehát azonosak, s általában ugyanaz a szöveg is. Ha a diafilmet a hangosfilm vetítése előtt feldolgozzuk, jelentősen

megkönnyítjük a hallgatók szórakozva történő tanulását.

A diafilm tanóra alatt feldolgozása olvasás, szövegmegértés és beszédkészség-fejlesztés céljából is igen jelentős. A tanítás szakaszai általában: 1. Rövid bevezetés a filmről, 2. A film egészének vagy egy-egy nagyobb szakaszának megértése. (Ha nehéz a szöveg, a tanár a hallgatóktól ismert szókinccs felhasználásával ismerteti, vagyis egyszerűsíti a szöveget.) Ha csak az a célunk, hogy a hangosfilmet megnézzék, ennyi is elég. Alaposabb előkészítés esetén a 3. szakaszban képről képre haladunk. Egy-egy kép szövegolvasásból, esetleg a képhez vagy néhány képhez fűződő párbeszédből, illetve monológus típusu beszédből áll. A 4. szakasz tulajdonképpen a hangosfilm megnézése. 5. szakasz: a megnézés után ajánlatos érdeklődni, mit értettek meg, mit nem, hogy a legközelebbi hangosfilm-nézésre való felkészítésnél a tanítás hiányosságait kiküszöbölhessék.

K u l t u r á l i s t á j é k o z t a t á s a z
M T I K é p e s H í r a d ó j á v a l

Az MTI képes Híradója a színházi előadásokról, általában az irodalmi élettel kapcsolatos hírekről is nyújt elemi tájékoztatást. Célszerű a hallgatókat minél korábban arra szoktatni, hogy figyelemmel kísérik a hetenként megjelenő képes híradót, mert gyors tájékoztatásra alkalmas.

Az ilyen jellegű "irodalmi oktatásnál" óvakodni kell a maximalizmustól. Ha pl. a képek arról tájékoztatnak, hogy Illyés Gyula vagy Németh László valamelyik drámáját egy színházban bemutatták, a hallgatónak ezen a fokon elegendő annyit megjegyeznie: Illyés Gyula, Németh László ma élő magyar írók és van Budapesten Katona József Színház, Madách Színház stb.

A K é p e s H í r a d ó é s k i s e b b
c i k k e k ö s s z e k a p c s o l á s a
(Átmenet a képek nélküli szövegek olvasására)

Az MTI Képes Híradó s a kisebb újságcikkek olvasását együttesen is fel lehet használni az olvasásra szoktatásban. A hallgató egy MTI képeslapot olvas el, s

hozzá egy cikket az újságból; tanára, tanulótársa vagy szótár segítségével felkészül, és elmondja a hallgatónak a frissen szerzett ismeretet. A tanévet pontosan kezdő bolgár csoport október végére már jelentős mennyiségű kulturális ismeret felvételére és átadására vált képessé. (...)

A z a k t u á l i s e s e m é n y e k s z e r e p e a m a g y a r i r o d a l o m m e g i s m e r é s é b e n é s f e l d o l g o z á s u k s a j t ó s e g í t s é g é v e l

Csak magyar jellegű a következő cikk: "Elbúcsúztatták Szabó Pált"

A cikk érdekessége, hogy a csoport egy hallgató kivételével ott volt ezen a búcsúztatáson a Kerepesi úti temetőben. (Előzménye az volt, hogy szóban hírül adtam: meghalt egy igen jelentős írónk, akit személyesen is ismertem, s elmegyek a búcsúztatásra. A kis megemlékezésem következménye az lett, hogy önként csatlakoztak, s együtt vettünk részt rajta.)

A temetés természetesen egyedi eset lehet az irodalom-szeretetre nevelésben, de jó példa arra, hogy milyen sokrétű hatásnak tudjuk kitenni hallgatóinkat hazánkban oktatási és nevelési céljaink elérése érdekében.

Az említett eljárások kedvezően befolyásolják a hallgatók olvasásra nevelését. 1972. május 15-én egy szovjet, bolgár, afrikai és arab hallgatókból álló csoportban arra a kérdésre, hogy mi a fő érdeklődési körük, a k u l t u r á l i s érdeklődésen belül a 14 hallgatóból 9 jelölte első helyen a szépirodalmat, 2 a zenét, 2 a filmet, 1 pedig az irodalmat, filmet, zenét - úgy valotta -, egyformán kedveli. Meglepő volt még a felmérés kapcsán, hogy az orvos szakirányú hallgatók között a politikai és szakmai érdeklődés elé helyezte 8 hallgató a kulturális érdeklődést, 1 pedig az irodalmat egyenlő helyre tette a szakma irántival.

A nyelvoktatás azért válhat szürkévé, üressé, érdektelenné a hallgató számára, merta nyelvtanárok meg-

feledkeznek arról, ami a pedagógia lényege - a műveltségközvetítés.⁵ A tömegkommunikációs eszközök tudatos alkalmazása érdekessé, vonzóvá s főleg eredményesebbé teszi a nyelvoktatást, mert egyaránt szolgálja az alapkészségek kialakítását (hallás utáni és szövegmegértés, beszéd, írás), táplálja a megismerési vágyat és esztétikai élvezetet is nyújt.

JEGYZETEK

1. Déri Miklósné: Külföldi hallgatók Magyarországon. Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont, Budapest, 1972.
2. Tálasi Istvánné: A szemléltetés az idegen nyelvek tanításában. Audio-vizuális közlemények, 1965/3. 14.
3. Tálasi, i.m. 17.
4. Béres János - Somos Béla: Szöveggyűjtemény, Bp., 1973. NEI
5. Táncos Gábor: Egyenlőtlenségek a különböző pedagógus-csoportok művelődésében, Pedagógiai Szemle, 1973. 2.sz.

(1971)